

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 2

Februar

61. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1940

SUNDHED... VELVÆRE...

Det er ikke alene i Badekarret, De kan nyde DANAPIN Badepræparaternes straalende Virkning.

Føler De Dem en Dag træt og uoplagt saa forsøg at komme lidt DANAPIN-Salt i Vaskevandet – det gør Vandet blødt, og Indaanding af Fyrrenaalsdampene letter Deres Aandedrag.

Et DANAPIN BAD giver Dem altid Velvære og Styrke til den kommende Dag.

VI FORÆRER

Dem gerne en gratis Prøve DANAPIN-Salt; De behøver blot at sende Deres Navn og Adresse til:

A/S DANAPIN

STRUENSEGADE 7 – KØBENHAVN, N.

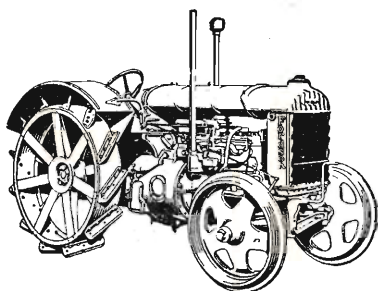
TIL TØRVE Fabrikation

eller anden stationær Virksomhed er Fordson Traktoren den ideelle Drivkraft.

Den er let at starte, driftssikker og meget økonomisk at anvende.

Efter de sidste Prøver paa Teknologisk Institut yder Fordson Traktoren med sine nye Forbedringer saaledes ca. 27 HK ved 1100 Omdrejninger og med et Forbrug af kun 280 gr Petroleum pr. HKT.

Da Valutatildelingen er begrænset og Tilførslerne vanskelige, bør De snarest bestille Fordson hos Deres Ford eller Fordson Forhandler til Foraarslevering.

FORDSON TRAKTOREN

Maskiner til Tørvefabrikation.

Vi leverer alt Maskineri til Fabrikation af Ælte- og Pressetørv.

PRODUKTION 50.000 PR. 8 TIMER.

Specielt byggede
GRAVEMASKINER FOR TØRVEINDUSTRIEN.

Forlang Oplysninger.

PEDERSHAAB MASKINFABRIK ^{A/S}

BRØNDERSLEV
Tlf. 450 (4 Lin.)

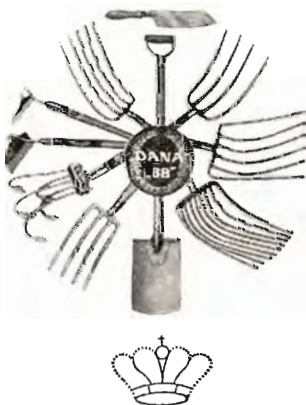
KØBENHAVN
Fuglebakkevej 108
Tlf. C. 14066

Husk at forlange

E&C

statskontroll.
**Høse- og
Kyllingefoder**
tilsat ren uforfalsket,
Torskelevertran

E & C's
Høse- og Svinefodertabrik
Aktieselskab
Esbjerg

„Dana“ Redskaber
forener Lethed med Styrke

Specielt Drænværktøj
leveres med fuld Garanti

^{A/S} Brødr. Brincker
Grejsdal Hammerværk
pr. Vojle

R. Schneevogt

Grundl. 1852 Maskinfabrik Viborg

Som mangeaarig Speciali-
tet fremstilles enhver Art af
Maskiner for Tørvefabrikation

Leverandør til Hedeselskabet
Forlang Tilbud

Projektering og Udførelse af moderne mekaniske og biologiske

SPILDEVANDS-RENSNINGSANLÆG

for hele Byer. — Fabriksmæssigt fremstillede Anlæg til Landsbyer og Enkeltbygninger. — Ca. 800 Anlæg er leveret.

NORDISK TRICLAIR

HOTACO A/S.

Holbæk København.

Tlf.: Holbæk 1213.

Køb Dem en HESS- BRÆNDEOVN

- SUNDESTE VARME
- STØRSTE NYTTEVIRKNING
- BEDSTE ØKONOMI

... OG GLEM IKKE, AT DISSE OVNE
OGSAA LEVERES MED DEN KENDTE
SMUKKE HESS-KERAM-EMAILLE.

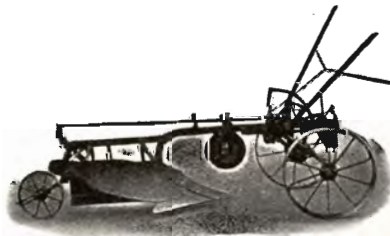
C. M. HESS' FABRIKKER, Aktieselskab
Vejle - København

Hotel Herning.

Telf. 21-41.

Byens første Hotel.

„Fraugde“

Hede- og Mosepløve

18"-25" Skærbredde

Plovfabrikken

„Fraugde“

Odense

Andels-Anstalten Tryg

tegner alle Arter af Livsforsikringer.

Hovedkontor: Rosenørnsallé 1 — København.

AALBORG TAFFEL AKVAVIT.

Hedeselskabets Tidsskrift.

Nr. 2.

— Februar 1940.

— 61. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Tidsskriftet udgaar 1 Gang om Maanedene og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annonceer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 25 Øre pr. mm. Oplag 10,000 Eksempl.

Indhold: Tilvirkningen af Tørv m. v. i 1939. — Hedeselskabets Moseundersøgelser i Hjørring Amt, Thisted Amt, Tønder Amt, Haderslev Amt og Aabenraa-Sønderborg Amt. — Som Bilag 2 Kort over Moserne i Hjørring og Thisted Amter.

Tilvirkningen af Tørv m. v. i 1939.

For Arbejdet i Moserne blev Aaret 1939 ret tilfredsstillende. Nedbørsforholdene var gunstige i de første Maaneder af Tørvesæsonen, hvilket fremgaar af nedenstaaende Sammendrag af Nedbørsobservationer fra Meteorologisk Institut, hvoraf ses, at April, Maj og Juni Maaned havde under normal Nedbør. Juli Maaned gav en stor Regnmængde i Jylland, hvilket sinkede Arbejdet i væsentlig Grad, men kun lidt over Normalen paa Øerne. Eftersommeren var tør og derfor gunstig for Tørvetilvirkningen, saaledes at hele Produktionen blev bjerget i god og tør Tilstand.

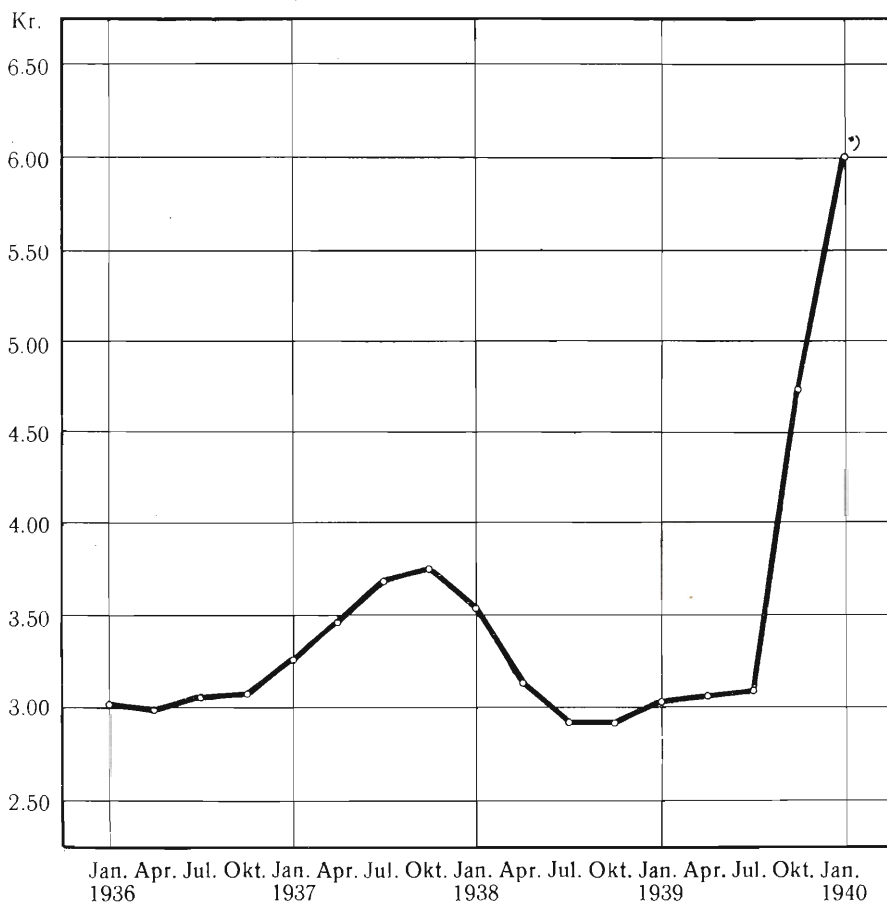
Sammendrag af Nedbørsobservationer i April—September 1939.
Millimeter.

Jylland	April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.
Normal Nedbør	42	44	48	65	88	64
Over Normalen	—	—	—	50	—	—
Under Normalen	8	28	18	—	4	13
Øerne						
Normal Nedbør	38	40	45	63	72	50
Over Normalen	5	—	—	6	5	—
Under Normalen	—	16	11	—	—	7

Til Trods for ret gode Vejrforhold og rolige Arbejdsforhold synes der at have været en mindre Tilbagegang i Produktionen af Tørv. Dette skyldes antagelig de noget usikre Prisforhold for indført Brænd-

sel ved Sæsonens Begyndelse i Forbindelse med en mindre Stigning i Arbejdsudgifterne, som Ferieloven foranledigede. Nedenstaaende Kurve viser Prisbevægelsen for skotske Nøddekul i de sidste fire Aar.

Detailpriser pr. hl skotske Nøddekul Jan. 1936—40.
(Efter Statistiske Efterretninger.)

Hedeselskabet har ligesom tidligere Aar indhentet Oplysninger om Produktionens Størrelse, Prisforhold, Efterspørgsel m. v. hos Fabrikkerne, der som sædvanlig beredvilligt har besvaret de stillede Spørgsmaal. Der er herved fra 181 større og mindre Mosebrug fremskaffet et ret fyldigt Talmateriale vedrørende Produktionen af Maskintørv, Briketter og Tørvestrøelse.

Ved Sammenligning af Tal for Tilvirkningen af Maskintørv fra 103 af de mest betydende Virksomheder, hvorfra der foreligger Oplysninger ogsaa for 1938, viser det sig, at der i den samlede Produk-

*) Prisen Jan. 1940 opgivet af Firmaer i Viborg.

tion i disse Virksomheder har været en Tilbagegang paa godt 5 pCt. Dette kan særlig henføres til, at enkelte større Fabrikker har nedsat Produktionen med 15—20 pCt. Hvis man regner med, at den nævnte gennemsnitlige Tilbagegang paa ca. 5 pCt. omfatter samtlige Mosebrug, der fremstiller Maskintørv, og det opgivne Tal for i Fjor tages som Udgangspunkt, skulde Aarets Tilvirkning af Maskintørv blive ca. 340 Mill. Undersøgelser i Marken foretaget i Efteraaret efter Krigens Udbrud, ikke mindst paa Øerne (i Forbindelse med Moseundersøgelserne, som er forceret stærkt frem siden September), viser dog, at dette Tal er lavt ansat.

I Aarene omkring Verdenskrigens Afslutning var den aarlige Produktion af primitivt æltede Tørv og Skæretørv som Regel fra halvanden til godt dobbelt saa stor som Produktionen af Maskintørv. Der er siden den Tid regnet med, at den aarlige Tilvirkning af saadanne med simple Redskaber fremstillede Tørv udgør omkring det dobbelte af Maskintørvproduktionen. Iøvrigt har der ved Udarbejdelsen af de aarlige Oversigter været lagt Vægt paa at udrede Forskydningerne fra Aar til Aar.

I Betragtning af, at det nævnte Tal for Tilvirkningen af Maskintørv altsaa er lavt ansat, skønnes den samlede Produktion af Tørv for 1939 at kunne anslaaes til ca. 1050 Mill.

Efterspørgslen efter Tørv opgives saa godt som overalt at have været jævn god, hvilket maaske har Forbindelse med, at Importen af Brunkulsbriketter fra Tyskland ikke blev særlig stor i Sommerens første Maaneder. Den sædvanlige og regelmæssige Afsætning undergik imidlertid en hurtig Forandring i September, idet Krigens Udbrud bevirkede, at Beholdningerne af Tørv hurtigt blev revet væk, ligesom der samtidig fandt en betydelig Importforøgelse Sted fra Tyskland af Brunkulsbriketter.

Efter Oplysninger fra Statistisk Departement udgjorde Importen af Briketter i Aaret 1939 ialt 237000 Tons til en Værdi af 6,4 Mill. Kr. mod 153000 Tons i 1938 til en Værdi af 4,3 Mill. Kr. En særlig Opførelse for Maanederne September—December viser for de to Aar:

1939	132000 Tons	3,7 Mill. Kr.
1938	54000 Tons	1,5 Mill. Kr.

Prisen for Maskintørv blev i Hovedsagen uforandret fra Aaret forud, nemlig 17—18 Kr. pr. Ton ab Mose. Enkelte Virksomheder har dog solgt til lidt højere, andre til lidt lavere Pris. Efter Krigens Udbrud har Prisen været stigende.

Af Brunkulsbriketter blev der i 1939 her i Landet produceret og solgt 22100 Tons og af sorterede og harpede Brunkul 20700 Tons.

Produktionen af Tørvebriketter har andraget ca. 18000 Tons.

Fremstillingen af Tørvestrøelse og Tørvemuld er i stadig Fremgang, idet der blev produceret 13290 Tons mod 9346 i 1938. Afsætningen og Priserne har været tilfredsstillende. Tallene for Import, Eksport, Produktion og Forbrug fremgaar af efterfølgende tabellari-ske Oversigt.

**Import, Eksport, Produktion og Forbrug af Tørvestrøelse
og Tørvemuld i Danmark 1934--1939.**

Tons.

Aar	Import	Eksport	Produktion	Forbrug
1934	119	—	4180	4299
1935	421	1	5155	5575
1936	69	77	6485	6477
1937	121	305	8308	8124
1938	149	944	9346	8551
1939	193	1436	13290	12047

Som det fremgaar af Tabellen, har Importen af Tørvestrøelse i 1939 været ubetydelig og omtrent uforandret fra Aaret forud, medens Tallene for Eksport og Produktion viser en Stigning paa ca. 50 pCt. Forbruget her i Landet var igen større end i noget tidligere Aar. Denne fortsatte Fremgang skyldes sikkert stigende Anvendelse i Gart-nerier og Hønsierier af denne Vare.

Viborg i Januar 1940.

Fridlev Thøgersen.

Hedeselskabets Moseundersøgelser.

Beretning om Undersøgelserne i Hjørring, Thisted og de sønderjydske Amter.

Planen for Eng- og Moseundersøgelserne gaar ud paa, ved en amtsvis systematisk Landsundersøgelse, gennem en Klassificering at angive en samlet Arealoversigt og Plan for Benyttelsen af Danmarks Moser. Undersøgelserne omfatter alle Mosearealer over 5 ha.

Ved Mosearealer forstaas Strækninger med en urørt Aflejring af mindst 30 cm Tørvemasse, herunder egentlige Moser, Tørveenge og Kær.

Tørveaflejringer, dækkede af Sand, Klæg eller andre Jordarter, ligger foreløbig udenfor Undersøgelserne.

Til Støtte for Undersøgelserne benyttes den i Aaret 1919 til 1921 af Hedeselskabet foretagne Rekognoscering, der er udført som et Grundlag for Undersøgelsen og Klassificeringen. Store Dele af Aalborg, Hjørring, Thisted og Viborg Amter er dog ved denne Rekognoscering blot suppleret med ældre Rekognosceringer udført af »Fællesudvalget for Moseundersøgelser«.

Til nærmere Bestemmelse af Tørvemassens Beskaffenhed udtages et betydeligt Antal Prøver, der alle undersøges for Indhold af Aske, idet dette Forhold er af afgørende Betydning for Tørvens Anvendelse til Brændsel. Desuden er der i et større Antal Prøver bestemt Indholdet af kulsur Kalk og i mange Moser udtaget Prøver for Bestemmelse af Tørvens Brændværdi. Med Undtagelse af Kalkindholdet, der er bestemt i Tørstoffet, er alle Analyseresultater beregnet efter et Vandindhold i Tørven af 25 pCt. (almindelig lufttør Tilstand). Analyserne er udført paa Hedeselskabets Laboratorium.

Ved Undersøgelsen benyttes de nyeste Maalebordsblade i 1:20000. Herpaa indtegnes Mosegrænsen, bestemt ved den ovenfor angivne Dybde af 30 cm, Pejlingsstederne med Angivelse af Tørvedybden, Prøveudtagningsstederne og Tørvefabrikker. Desuden indføres Bemærkninger om andre Forhold, der kan have Interesse for Mosens Udnyttelse, saasom afgravede Arealer og Forekomster af Mosekalk eller Mergel.

De tilvejebragte Oplysninger er samlet i Rapporter for hver enkelt Mose; undertiden er dog meget nærliggende og naturligt sammenhørende Moser sammenfattede i een Rapport. Andre foreliggende Oplysninger, især fremskaffede af Moseelskabet eller Hedeselskabet, er indført i Rapporterne.

Den færdige Rapport over hver Mose omfatter Beskrivelse af:

1. Arealets Størrelse og Beliggenhed.	6. Tørvedybden.
2. Ejendomsforhold.	7. Tørvemassens Beskaffenhed.
3. Mosetype.	8. Undergrunden.
4. Overfladeforhold.	9. Afvandingsforholdene.
5. Vegetationen.	10. Benyttelsen.

Under Omtalen af Industrimoserne (Klasse III) anslaaes Indholdet af Raatørv; Læggepladsforholdene og Afdrivningsmetoden beskrives, og der stilles eventuelt Forslag bilagt med Specialkort til Mosernes industrielle Udnyttelse.

Klassificeringen foregaar paa Grundlag af de forannævnte Analyser for Aske, Kalk og Brændværdibestemmelse og i Henhold til Tørvemassens Mægtighed og Bedømmelse paa Stedet af andre Forhold.

Med Henblik paa den fremtidige Benyttelse er skelnet mellem fire Kategorier af Moser:

I. Moser, der paa Grund af for stort Askeindhold eller af andre Aarsager ikke kan eller bør bruges til Fremstilling af Brændtørv.

II. Moser, der vel indeholder brugelig Brændtørv, men hvor Dybden er saa ringe (ikke over 1,0 m), eller Moserne allerede er afdrevet saa stærkt, at de nu kun har Interesse for Fremstilling af Tørv til den paagældende Egns Beboere.

III. Moser, der kan udnyttes til Tørvefremstilling i større Stil.

IV. Moser, hvor Tørvemassen er af en saa let Kvalitet, at den ikke med Fordel med de hidtil kendte Metoder kan udnyttes til Fremstilling af Brændtørv.

— — —

Efter denne Plan er Eng- og Moseundersøgelserne derefter fremmet siden 1919, men det er ikke tidligere skønnet nødvendigt at forcere Arbejdet særlig stærkt, hvorfor det er udført efterhaanden som andre Opgaver levnedes Tid dertil.

Om Undersøgelserne er i Hedeselskabets Tidsskrift successive offentliggjort Beretninger, for Vejle Amt i Aaret 1930, Ringkøbing og Ribe Amter 1931, Aarhus Amt 1932, Randers Amt 1934 og Viborg Amt i 1937.

Begivenhederne i Efteraaret 1939 bevirkede imidlertid, at det maatte anses paakrævet at sætte større Kraft ind paa at fremskaffe en Oversigt over Landets Beholdninger af Tørvemasse egnet til Fremstilling af Brændtørv. Der blev derfor i Begyndelsen af September taget fat paa Bearbejdningen af Materialet fra Amter, hvor Markarbejdet var afsluttet, men endnu ikke offentliggjort. Det drejer sig om de øvrige jyske Amter med Undtagelse af Aalborg Amt, hvor der endnu er lidt Markarbejde at udføre.

Samtidig blev Markarbejdet paa Øerne fremmet i stærkt forøget

Tempo, og Undersøgelserne er nu saa vidt fremskredet, at Beretninger for Landets resterende Amter forventes at kunne blive færdige til Offentliggørelse i Løbet af Foraaret og Sommeren.

I det følgende skal gøres Rede for Resultaterne af Undersøgelserne for Hjørring, Thisted og de sønderjydske Amter.

Der vil blive taget Særtryk amtsvis af Beretningerne.

Viborg i Januar 1940.

Fridlev Thøgersen.

Moser i Hjørring Amt.

Undersøgelsen i Marken er udført i 1936 af Assistenterne A. Krøigaard og A. M. Hemmingsen, idet dog Moserne i Hanherred undersøgte i 1929 af Konsulent Tøttrup. Forskellige større Eng- og Mosearealer var dog undersøgt af Hedeselskabet paa et meget tidligere Tidspunkt, saaledes Geraa Enge i 1907, Moserne ved Uggerby Aa i 1909 og Lundergaards Mose i 1923. Store Vildmose blev undersøgt i 1918 af Statens Grundforbedringsvæsen.

Antallet af Moser i Hjørring Amt paa over 5 ha udgør 56 omfattende et samlet Areal paa 10333 ha. Der er udtaget 355 Tørveprøver fra disse Arealer til Undersøgelse for Indhold af Aske, en Del tillige for Indhold af kulsur Kalk. Endvidere er udtaget 51 Prøver til Brændværdibestemmelse. Prøverne fra Store Vildmose er ikke medregnet i disse Tal, da der er udsendt særlig Beretning om denne Undersøgelse.

I efterfølgende tabellariske Oversigt er Moserne grupperet efter den foretagne Klassificering, og der er givet Oplysning om de undersøgte Mosers Beliggenhed, Arealstørrelse, Gennemsnitstørvedybde samt Askeindhold. For Moserne af Klasse III er yderligere anført største Tørvedybde, det beregnede Indhold af Raatørv, Tørvens Brændværdi samt Afstanden i km til nærmeste Jernbanestation.

Det fremgaar af Tabellen, at der til de i Planen for Undersøgelserne anførte 4 Klasser af Mose er henført følgende Arealstørrelser:

Moser af Klasse I.....	4428	ha	
» » » II.....	3268	»	
» » » III.....	1570	»	med 4,9 Mill. Tons Raatørv
» » » IV.....	1067	»	
<u>Ialt i Hjørring Amt:</u>		<u>10333</u>	<u>ha</u>

Det samlede Areal i Hjørring Amt udgør i Følge Statistiken 285479 ha og Landbrugsarealet 218526 ha. Herefter udgør Mosearealet 3,6 pCt. af det samlede Areal og 4,7 pCt. af Landbrugsarealet.

De enkelte Mosearealers Beliggenhed ses af vedføjede Oversigtskort, hvor Numrene refererer til Numrene i Tabellen.

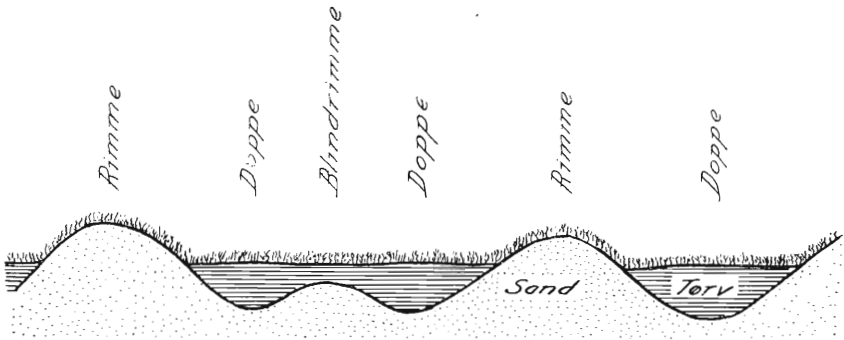
Nærmere Oplysninger for den enkelte Mose om Ejendomsforhold, Overfladeforhold, Tørvemassens Beskaffenhed, Afvandingsforhold, Benyttelse m. v. faas ved Henvendelse til Hedeselskabet, Viborg.

Moserne under Klasse I. 25 til denne Klasse henførte Arealer er Lavmoser. Det betydeligste Areal er beliggende ved Uggerby Aa og Geraa. Forsaavidt angaar Arealerne ved sidstnævnte Vandløb har man henholdt sig til en Undersøgelse foretaget af Dr. A. Mentz i 1907.

Arealerne under denne Gruppe benyttes overvejende til Slæt og Afgræsning. Der fremstilles stedvis Tørv, som gennemgaaende er af temmelig tarvelig Kvalitet.

Moserne under Klasse II er dels Lavmoser og dels forholdsvis stærkt afgravede Højmoser med ringe gennemsnitlig Tørvedybde. Der finder en ret betydelig Tørvfremstilling Sted, idet de fleste Lodsejere producerer til eget Brug.

Afvandingsforholdene er gennemgaaende gode for de uafgravede Moser, medens Vandstanden ofte er høj i afgravede Arealer.

Under denne Kategori af Moser er medregnet de to Rimme- og Doppeformationer *Raabjerg* og *Tolshave Moser*, hvor Sandrevler veksler med smalle Højmosepartier, saaledes som det er fremstillet skematisk i hosstaaende Skitse. De større Dopper anvendes i ikke ringe Udstrækning i den lokale Forsyning med Tørv.

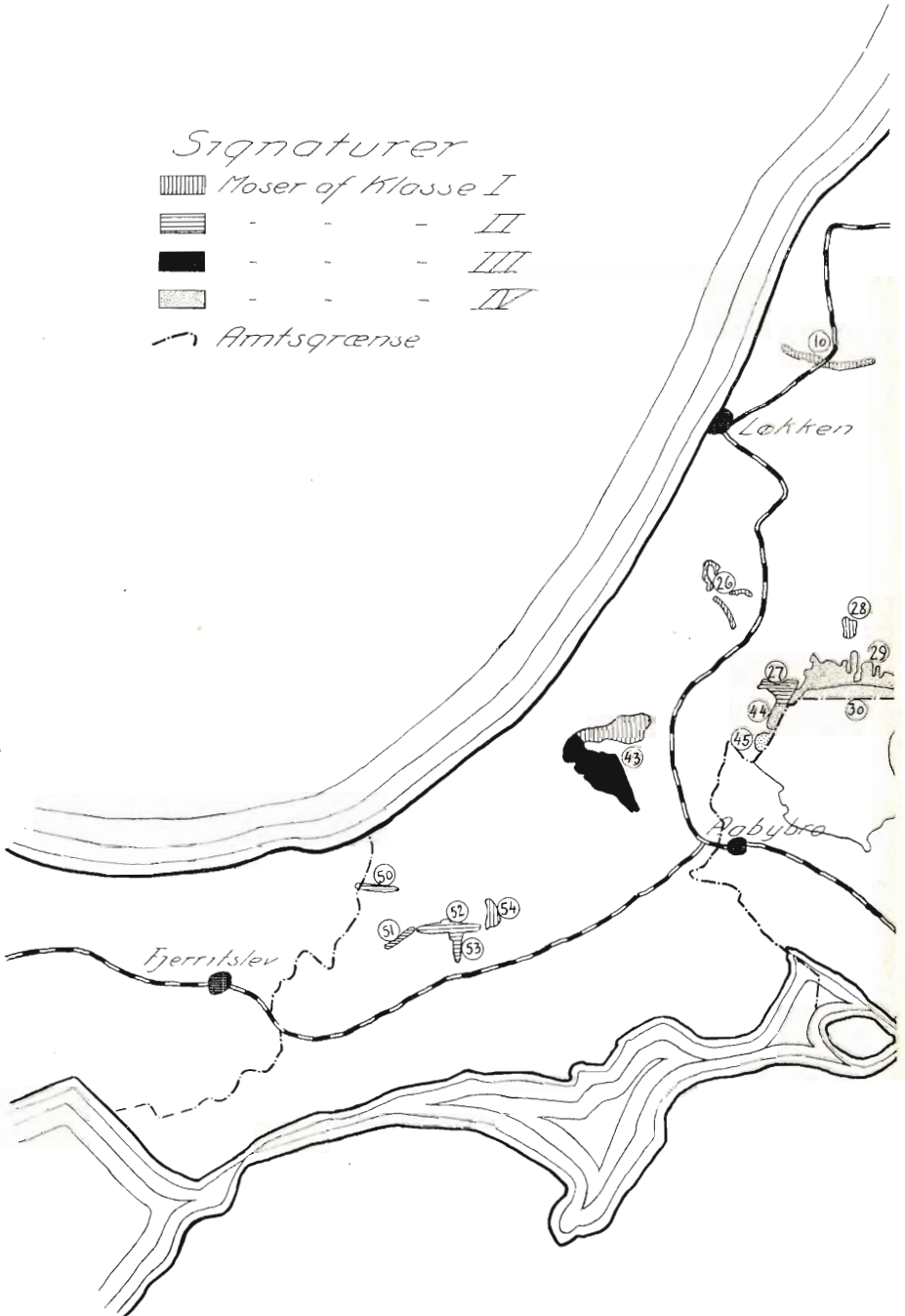
Moserne under Klasse III (Industrimoser) er Højmoser. Der er dog en enkelt Undtagelse, idet Lavmosen, *Refsnæs Mose*, er henregnet til denne Klasse. De betydeligste Moser under Gruppen er *Lundergaards Mose* i den sydvestlige Del af Amtet, hvor der finder en stor Fabrikation Sted af Tørv og Tørvbriketter, fornævnte Refsnæs Mose beliggende lidt Syd for Vraa samt *Trydmose og Maastrup Mose* i Amtets nordlige Del.

Moserne under Klasse IV udgøres af den Del af *Store Vildmose* og tilsluttende Arealer, som er beliggende i Hjørring Amt. En stor Part af Arealerne er afvandet og kultiveret. Tørvemassen er overalt af let Beskaffenhed, og de forholdsvis faa Tørv, der fremstilles til lokalt Forbrug, har kun ringe Varmeevne.

Moser i Hjørring Am.

Signaturer

- Moser of Klasse I
- - - - II
- - - - III
- - - - IV
- Amtsgrense

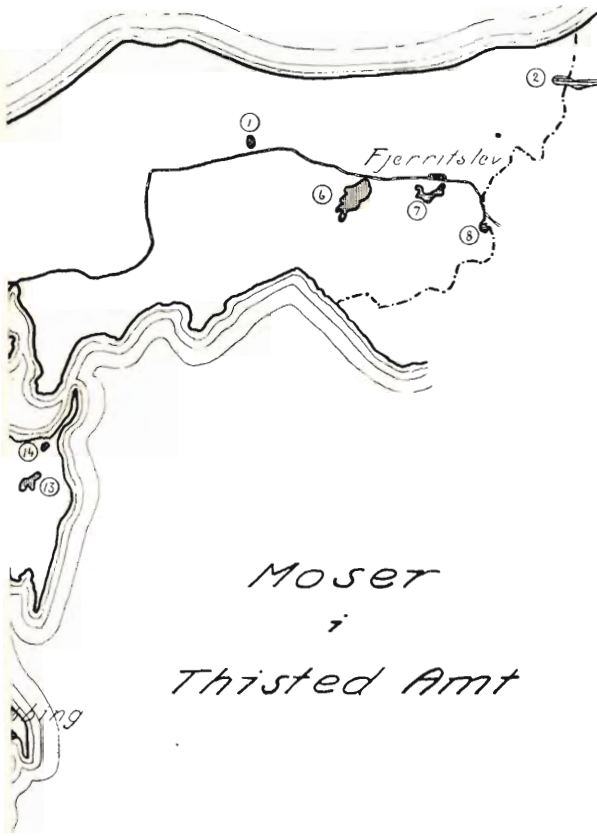
7.

*Moser
i
Thisted Amt*

Signatur.

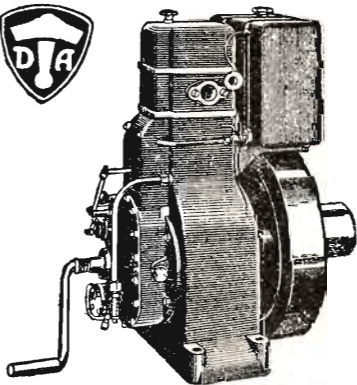
	<i>moser af Klasse I</i>
	<i>- - - II</i>
	<i>- - - III</i>

Superfosfat og Kaligødning

er uundværlige **Raavarer** til Pro-
duktion af æggehviderigt Foder i
Græs-, Lucerne og Lupinmarkerne,
og til Produktion af kvælstofrig
Grøngødning i Form af Sneglebægl.

SOM BILLIG OG SIKKER DRIVKRAFT FOR

Tørve- Værker

LANDBRUG
INDUSTRI

etc.

ANBEFALES

ABC=DIESEL MOTORER

A.B.C. HANSEN COMP.

INGENIØRER OG FABRIKANTER

INDUSTRIBYGNINGEN - KØBENHAVN.V. - C. 6806.

R. P. Olsens Maskinfabrik

v. O. H. Olsen

Allingaabro — Telf. 1

Tørveværker i alle Størrelser

Specialitet:

Elevatorkæder — Kædehjul

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse, Herning

Telf. 10 og 314

Østergade 6
Kontortid
10—12 $\frac{1}{2}$, og 2 $\frac{1}{2}$ —5

ROTTER
UDRYDDES
RATIONELT
MED
RATIN
RATININ ●

REMINGTON

Bedste og mest benyttede
Skrivemaskine.

Eneforhandler for Danmark:

L. KRISTENSEN

75, Raadhuspladsen,
København V.

Lad Deres Uld forarbejde

til Herre- og Damestoffer, Por-
tierer, Lagentøj, Tæpper, Garn,
m. m. — Husk vore prima
Herrestoffer af engelsk Kam-
garn. — Prøver paa vore Varer
findes paa vore Samlingsplad-
ser samt hos de fleste Skræder-
mestre. Uld købes og byttes
med Varer

Andels-Klædefabriken,
Grindsted.

Aktieselskabet

De danske Sukkerfabrikker

København

Dansk
Eternit
Fabrik A/S
AALBORG
Tlf. 48 00

Cement-Asbest
Skifer-, Belge- & Beklædningsplader.

Forespørg hos Deres
Bygningsmaterialforhandler.

Herning Hede- & Discontobank.

10—12 $\frac{1}{2}$, 2 $\frac{1}{2}$ —5.
Telefon 5, 273 og 720.

DEN
ER FRA

Zinck

GODT-
HAAB

A|S
Orient

Trifoliums Frø

giver stor Høst.

Hjørring Amt. Moser af Klasse I.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
1	Hollendskær	Bjergby	Lavmose	27	1,5	21	1936	
2	Varbio Aas Moser . . .	Tornby, Bjergby, Sct. Olai, Astrup	Lavmose	70	0,5	16	1936	
5	Sønderenge	Mosbjerg, Raabjerg, Tversted	Lavmose	133	1,0	11	1919	
9	Uggerby Aas Enge . . .	Astrup, Hjørring, Ugilt, Sindal, Hørmested	Lavmose	468	2,0	18	1919	
10	Tovbro Bæks Mose . .	Lyngby, Rubjerg, Børglum, Jelstrup	Lavmose	43	1,0	11	1936	
13	Sørup Mose	Taars	Lavmose	63	2,0	14	1936	
14	Sæsing Mose	Taars	Lavmose	32	1,5	18	1936	
15	Tidemandsholm Mose .	Taars	Lavmose	68	3,0	15	1936	
20	Vangekær	Torslev	Lavmose	67	1,4	12	1936	
24	Voldborg Mose	Vrejlev, Taars	Lavmose	54	2,0	16	1936	
26	Moser ved Saltum . . .	Saltum, Ing- strup, V. Hjermeslev	Lavmose	45	1,5	15	1919	
28	Brokær Enge	Tise	Lavmose	46	0,5	—	1936	
31	Rebsenge	Tolstrup	Lavmose	150	0,7	12	1936	
32	Stareng	Brønderslev	Lavmose	85	0,4	13	1936	
33	Nørreaas Moser	Tolstrup, Serridslev, Brønderslev	Lavmose	213	2,5	21	1936	
34	Stubdrup Bæks Moser	Jerslev, Brønder- slev, Øster Brønderslev	Lavmose	122	2,0	20	1936	
35	Ry Aas Enge	Øster Brøn- derslev, Ørum, Hallund	Lavmose	495	1,5	15	1936	+ 460 ha til Klasse II
	At overføre . . .			2181				

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
	Overført...			2181				
37	Langthjem Mose	Øster Brøn- derslev, Jerslev, Hallund	Lavmose	12	0,8	9	1936	+ 13 ha til Klasse II
41	Høvsig Mose	Albæk	Lavmose	93	1,0	13	1936	
43	Lundergaards Mose	Hune, Jetsmark	Lavmose	312	0,8	17	1923	+ 756 ha til Klasse III
47	Nordkær	Hellevad	Lavmose	36	0,5	11	1936	
48	Dorf Enge	Dronning- lund	Lavmose	56	2,0	16	1936	+ 96 ha til Klasse II
49	Ll. Ravnholt Mose	Dronning- lund	Lavmose	52	1,0	—	1936	
54	Mogkær	Tranum, Brovst	Lavmose	56	0,4	13	1930	
55	Geraa Enge	Dronning- lund	Lavmose	1630	1,0	—	1907	
	Ialt			4428				

Hjørring Amt. Moser af Klasse II.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
6	Raabjerg Mose	Elling, Mosbjerg, Raabjerg	Højmose	ca. 600	0,8	4	1921	
7	Dvergetved Enge	Elling, Mosbjerg, Tolne	Lavmose	180	1,0	12	1936	
8	Tolshave Mose	Elling	Højmose	ca. 250	0,8	9	1921	
11	Rønnovsholm og Boller Mose	Vrejlev, Taars	Lavmose	555	1,5	13	1936	
12	Glimsholt Mose	Ugilt	Lavmose	89	3,0	11	1936	
16	Morild Mose	Taars, Torslev	Lavmose	65	2,5	12	1936	
17	Ulmosen	Lendum	Lavmose	72	1,5	10	1936	
19	Højstrup Mose	Torslev, Lendum	Lav- og Højmose	16	1,3	6	1936	
	At overføre			1827				

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Aumærkning
	Overført . . .			1827				
22	Tollestrup Mose	Vrejlev	Lavmose	52	1,9	13	1936	
23	Rønnebjerg Mose	Vrejlev, Taars	Lavmose	54	2,0	10	1936	
27	Ryssensgrav	Tise	Højmose	218	0,8	4	1936	
35	Ry Aas Enge	Øster Brøn- derslev, Ørum. Hallund	Lavmose	460	1,5	10	1936	+ 495 ha til Klasse I
36	Teglgaards Mose	Jerslev	Lavmose	14	2,0	12	1936	
37	Langthjem Mose	Jerslev	Højmose	13	1,5	8	1936	+ 12 ha til Klasse I
38	Øster Mølholm Moser	Jerslev, Hallund	Lavmose	24	1,8	12	1936	
39	Røgelhede Mose	Hellevad, Hellum	Lavmose	57	1,5	7	1936	
40	Petersholt Mose	Torslev	Lavmose	22	2,0	10	1936	
42	Sønderdam Mose	Albæk	Højmose	19	2,0	—	1936	
46	Ørum Mose	Ørum	Højmose	112	1,5	8	1936	
48	Dorf Enge	Dronning- lund	Lav- og Højmose	96	2,0	8	1936	+ 56 ha til Klasse I
50	Underlien Mose	Lerup	Lavmose	54	1,0	—	1930	+ 15 ha i Thisted Amt
51	Janum Mose	Lerup	Lavmose	28	1,0	—	1930	
52	Jarmsted Mose	Svendstrup, Tranum	Lavmose	70	1,0	12	1930	
53	Svendstrup Mose	Svendstrup, Tranum	Lav- og Højmose	148	1,0	12	1930	
	Ialt . . .			3268				

Hjørring Amt. Moser af Klasse III.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Afstand fra Station km	Mose-type	Areal ha	Tørvedybde i Meter		Antal Tørv pr. Ton	Indhold af Raatørv Tons	Askeindhold i % Middel	Brændværdi i V. E.		Undersøgt Aar	Anm.
						Største	Middel				Absolut	Nyttig		
3	Trydmose . . .	Tversted	10	Højmose	187	3,5	1,5	2800	325.000	7	3836	3460	1936	
4	Maastrup Mose	Mosbjerg	6	Højmose	377	5,5	4,0	3000	1.634.000	6	3782	3391	1936	
18	Hovmosen . . .	Lendum	7	Højmose	20	3,0	2,0	3000	43.000	6	3994	3615	1936	
21	Refsnæs Mose	Serridslev, Vraa, Em	2	Lavmose	196	3,5	1,7	2500	433.000	9	3718	3338	1936	
25	Søholt Mose .	Torslev	4	Højmose	15	3,0	2,2	3000	36.000	5	3597	3215	1936	
43	Lundergaards Mose	Hune, Jetsmark	4	Højmose	756	4,8	2,5	2500	2.457.000	7	3822	3444	1923	+ 312 ha til Klasse I
56	Hjallerup Mose	Dronninglund	3	Højmose	19	2,5	1,3	2800	29.000	5	4179	3797	1936	
	Ialt . . .				1570				4.957.000					

Hjørring Amt. Moser af Klasse IV.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose-type	Areal ha	Tørvedybde i Meter		Askeindhold i % Middel	Undersøgt Aar	Anmærkning
					Største	Middel			
29	Store Vildmoses nordlige Randmoser	Tise, Tolstrup	Højmose	450	3,0	1,5	5	1936	
30	Nordlige Del af Store Vildmose	Tise, Tolstrup	Højmose	480	3,0	2,5	6	1918	+ 3620 ha i Aalborg Amt unders. af Statens Grundforbdv.
44	Gl. Toftegaards Mose	Jetsmark	Højmose	56	2,0	1,5	4	1936	+ 43 ha i Aalborg Amt
45	Ny Toftegaards Mose	Jetsmark	Højmose	81	3,0	1,5	4	1936	+ 24 ha i Aalborg Amt
	Ialt . . .			1067					

Moser i Thisted Amt.

Undersøgelsen er udført 1930, idet der dog i 1937 efter fuldført Afvanding er foretaget supplerende Undersøgelse af den betydeligste af Amtets Moser, *Hundborg Mose*. Markarbejdet i 1930 er udført af Konsulent Tøttrup, medens Arbejdet i 1937 er foretaget af Assistent A. Krøigaard.

Antallet af undersøgte Mosearealer udgør 25, og de omfatter et samlet Areal paa 1527 ha. 137 Tørveprøver er undersøgt for Indhold af Aske, en Del tillige for Indhold af kulsur Kalk. Desuden er fra Moserne under Klasse II samt fra Hundborg Mose, der er henført til Klasse III, udtaget 20 Prøver til Bestemmelse af Tørvens Brændværdi.

I efterfølgende tabellariske Oversigt er Arealerne ordnet efter den foretagne Klassificering, og der er givet Oplysning om de undersøgte Mosers Beliggenhed, Arealstørrelse, Gennemsnitsdybde samt Askeindhold. For Moser af Klasse III er desuden anført største Tørvedybde, det beregnede Indhold af Raatørv samt Tørvens Brændværdi.

Af Tabellen ses, at der til de i Planen for Undersøgelserne anførte 4 Klasser af Mose er henført følgende Arealstørrelser:

Moser af Klasse I	1154 ha	
» » » II	127 »	
» » » III	246 »	med 800000 Tons Raatørv
<hr/>		
Ialt i Thisted Amt:	1527 ha	

Det samlede Areal i Thisted Amt udgør 177562 ha og Landbrugsarealet 122422 ha. Mosearealet udgør saaledes 0,85 pCt. af det samlede Areal og 1,25 pCt. af Landbrugsarealet. Thisted Amt hører herefter til Landets mosefattige Amter.

Mosearealernes Beliggenhed fremgaar af vedføjede Oversigtskort, hvor de anførte Numre refererer til Numrene i den tabellariske Oversigt.

Nærmere Oplysninger for den enkelte Mose om Ejendomsforhold, Overfladeforhold, Tørvemassens Beskaffenhed o. a. kan faas ved Henvendelse til Hedeselskabet, Viborg.

Som det fremgaar af Tabellen, er den overvejende Del af Amtets Moser, baade hvad Areal og Antal angaar, henført til Klasse I og saaledes uegnet til Fremstilling af Brændtørv. Flere Arealer er saa stærkt afgravet, at de ikke længere indeholder brugelig Tørvemasse af Betydning.

I Moserne af Klasse II er Tørvemassen gennemgaaende af forholdsvis ringe Kvalitet, idet Askeindholdet de fleste Steder er ret højt. Disse Moser anvendes da ogsaa kun i begrænset Omfang til Tørvfremstilling.

Kun Hundborg Mose, beliggende mellem Hundborg og Snedsted, er som nævnt henført til Klasse III. Denne Mose danner Grundlaget

for en meget omfattende Tørveproduktion, idet der her i de senere Aar har arbejdet omkring 20 Tørveværker, der opgives at fremstille aarligt henimod 40 Mill. Tørv.

Af Moser under Klasse IV findes der ingen i Thisted Amt.

Thisted Amt. Moser af Klasse I.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Anmærkning
3	Bjerre Mose	Vigsø	Lavmose	16	0,8	8	
4	Kaastrup og Ballerum Mose	Tved, Kaastrup	Over- gangs- mose	207	0,5	15	
5	Hillerslev Mose	Hillerslev, Kaastrup	Over- gangs- mose	230	—	10	Mosen omtrent afgravet
6	Sløjen Mose	Klim, Gøttrup	Lavmose	250	0,4	30	
12	Frostkær Mose	Flade, Draaby	Lavmose	47	0,5	—	
13	Sejerslev Mose	Sejerslev, Ejerslev	Lavmose	41	—	20	Mosen omtrent afgravet
14	Kraghøj Mose	Sejerslev	Lavmose	7	0,4	—	
17	Engkær Mose	Snedsted, Stagstrup	Lavmose	13	1,0	—	
18	Guderup Mose	Skyum, Villerslev, Hørdum	Lavmose	30	—	24	Mosen omtrent afgravet
19	Solbjerg Mose	Solbjerg	Lavmose	15	—	23	Mosen omtrent afgravet
20	Galtrup Mose	Solbjerg, Galtrup	Lavmose	25	—	13	Mosen stærkt afgravet
21	Øster Jølby Mose	Øster Jølby, Dragstrup, Frøslev	Lavmose	56	0,5	10	
22	Erslev Mose	Frøslev, Erslev	Lavmose	96	0,4	15	
23	Frydsbrønd Mose	Lødderup, Nykøbing	Over- gangs- mose	41	1,0	13	
24	Vejerslev Mose	Vejerslev, Blidstrup	Lavmose	44	0,5	9	
25	Storup Mose	Vejerslev, Ørding, Blidstrup	Lavmose	36	1,0	13	
	Ialt			1154			

*De faar enestaaende Udnyttelse
af den lette Tørvejord ved at anskaffe*

Søren Jensens Forælter

pat. a.

*Gennemprøvet i Produktion 1 Aar
Kapacitet: 60—70000 Tørv pr. Dag*

Fremstilles og forhandles af

Johs. Mikkelsen, Fabriken „Hjerm“

Kjellerup = Telefon 49

*Alle Maskiner til Tørvefabrikation fremstilles
Komplette Tørveværker projekteres og anlægges*

FORLANG TILBUD

Acam Tørvepresse

Kombineret Ælte- og Pressemaskine
med dobbelte Snegle af blødstøbt Ma-
teriale. Akslerne løber i SKF Kuglelejer.

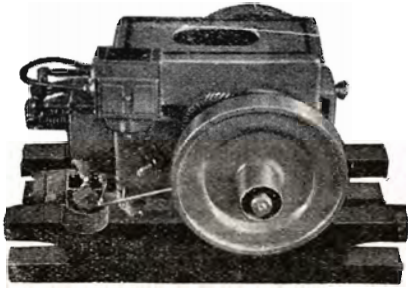
Ydeevne: 30 - 35.000 Tørv pr. Dag.

A/s Chr. Andersens Maskinfabrik

Tlf. 52

Holbæk

Tlf. 752

KØB DANSKE MOTORER
til Vandpumper og Tørveindustri

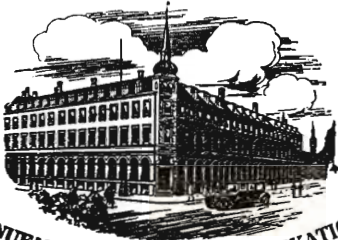
Petroleumsmotoren „F.F.“

1½, 3½ og 5 HK

Bjerringbro Maskinfabrik

M. Svendsen
Tlf. 102 & 172

AKTIESELSKAB **C. OLESEN** KØBENHAVN

MANUFAKTUR EN GROS OG FABRIKATION
DANSK PLYS og MØBELSTOF-FABRIK I KÅSTRUP

Aktieselskabet

Vejle Bolte- & Møtrikfabrik.

Grundlagt 1899.

Telefoner 2120.

Telegr.-Adr.:
Boltefabriken.

**Alle Slags Bolte Skruer,
og Skinnespiger.**

Leverandør til
De danske Statsbaner.

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tils.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med
Klasselotteriet.
Lodsedler faas hos alle
Kollektørerne samt i
Hoved-Kollektionen, Frede-
riksberggade 2, København K.

TOMMERUP

HØRVARER

Indr. Varemærke

Aktieselskabet

HØRFABRIKEN I TOMMERUP

Eneste Fabrik der fremstiller

Duge, Servietter, Haand-
klæder og Lærreder af
dansk Hør.

Kun direkte Salg til Private.

Stryg elektrisk

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring.

Telef. 14.350. Gensidigt Selskab. Reventlowsg. 14, Kbhvn. V.

Ansvarsforsikring

Automobillforsikring

Henvendelse til Kredens Tillidsmand eller til Kontoret.

**J. Chr. Petersens
Papirhandel**

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn
København K.

*Hovedforhandler
af Statens Papir*

Tryksager - Protokoller

Thisted Amt. Moser af Klasse II.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose-type	Areal ha	Tørvedybde i Meter		Askeindhold i %	Anmærkning
					Middel	Middel		
3	Pogkær Mose	Vust	Overgangs-mose	14	0,4	20		
2	Underlien Mose	Hjordtal	Lavmose	15	1,0	20	+ 54 ha i Hjørring Amt	
7	Aagaard Mose	Kettrup, Kollerup	Lavmose	32	1,0	13		
8	Favskær Mose	Kettrup	Lavmose	12	0,6	13		
9	Landbolyst Mose	Hundborg	Lavmose	17	2,0	16		
11	Hovekær og Sperring Sø	Sjørring	Lavmose	18	1,5	13		
15	Hassing Mose	Hassing	Overgangs-mose	6	2,0	7		
16	Harring Mose	Harring	Lavmose	13	1,0	5		
	Ialt			127				

Thisted Amt. Moser af Klasse III.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Afstand fra Station km	Mose-type	Areal ha	Tørvedybde i Meter		Antal Tørv pr. Ton	Indhold af Raatørv Tons	Askeindhold i %	Brændværdi i V. E.		
						Største	Middel				Middel	Absolut	Nyttig
10	Hundborg Mose	Hundborg	1	Lavmose	246	5,0	2,5	2500	800.000	12	3447	3097	

Moser i Tønder Amt.

Undersøgelsen er udført i Sommeren 1937 af Assistent A. Krøigaard.

I Tønder Amt er undersøgt 40 Mosearealer paa over 5 ha, omfattende ialt 4452 ha, hvilket udgør 3,4 og 4,1 pCt. henholdsvis af Amtets samlede Areal og Landbrugsarealet.

Der er til Undersøgelse af Askeindholdet udtaget 429 Prøver, af hvilke en Del tillige er undersøgt for Indhold af kulsur Kalk. Endvidere er i Prøver fra de Moser, der indeholder brugelig Tørvemasse, foretaget ialt 40 Bestemmelser af Brændværdien og Svovlindholdet.

I omstaaende tabellariske Oversigt er de undersøgte Moser grupperet efter den paa Grundlag af Undersøgelsernes Resultater foretagne Klassificering, og der er givet Oplysning om Mosernes Beliggenhed, Størrelse i ha, gennemsnitlige Tørvedybde og Askeindhold. Endvidere er for de under Klasse III opførte Moser meddelt største Tørvedybde, Tørvens Brændværdi samt Indholdet af Tørvemasse angivet i Tons Raatørv med 25 pCt. Fugtighed.

Det vil ses af Tabellen, at der til de i Planen anførte Klasser af Mose er opført følgende Arealstørrelser:

Moser af Klasse I.....	2347	ha
» » » II.....	1006	»
» » » III.....	1099	» med ca. 2,3 Mil. Tons Raatørv
<hr/>		
Ialt i Tønder Amt:	4452	ha

Ingen Arealer er henregnet under Klasse IV.

Oplysninger for den enkelte Mose vedrørende Ejendomsforhold, Overfladeforhold, Tørvemassens Beskaffenhed, Afvandingsforhold m. v. vil kunne faas ved Henvendelse til Hedeselskabet, Viborg.

I Tønder Amt findes flere store Moser med god Tørv, men som det ses af Oversigtskortet, er Amtets sydlige og nordvestlige Del fattige paa saadanne Arealer.

Moserne af Klasse I er alle Lavmoser med relativt højt Askeindhold. De anvendes kun i stærkt begrænset Omfang til Tørveudvinding, men afgiver mange Steder fortrinlige Græsgange.

Moserne af Klasse II er dels Højmoser og dels Lavmoser. Som Helhed er disse Moser forholdsvis stærkt afgravet, men de kan dog fremdeles afgive betydelige Brændselsmængder til den lokale Forsyning. Især gælder dette store Arealer, som er beliggende i Egnen Syd og Sydvest for Bredebro.

Af *Moser af Klasse III* findes flere meget betydelige Arealer, hvoraf især skal nævnes *Gonsager* og *Hønning Moser* ved Lindet Skov samt

Tønder Amt. Moser af Klasse I.

Løbe Nr.	Mosens Navn	ogn	Mose- type	Area ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
1	Bjørnkær Mose	Vedsted, Hviding, Roager, Ribe Ldsgn.	Lavmose	19	0,8	15	1922	+ 79 ha i Ribe Amt
2	Gonsager Mose	Vodder	Lavmose	54	0,9	6	1937	+ 122 ha til Klasse III
5	Skærbæk Mose	Skærbæk, Mjolden	Lavmose	110	0,7	12	1937	
9	Hellet Mose	Arrild, Nr. Løgum	Lav- el. Væld- mose	208	0,7	28	1937	
10	Skast Mose	Skast, Brede, Randerup.	Lavmose	415	0,8	13	1937	
11	Harris Enge	Brede	Lavmose	143	0,9	19	1937	
12	Starup Mose	Løgum- kloster	Lavmose	3	1,3	17	1937	
13	Branderup Enge	Agerskov, Branderup, Nr. Løgum	Lavmose	110	0,8	18	1932	+ 160 ha i Haderslev Am
14	Visbjerg Enge	Nr. Løgum	Lavmose	4	0,8	17	1932	+ 36 ha i Aabenraa Amt
15	Gravlund Enge	Nr. Løgum, Løgum- kloster	Lavmose	6	0,8	25	1932	+ 64 ha i Aabenraa Amt
17	Trøjborg Enge	Brede, Visby m. fl.	Lavmose	335	0,7	21	1937	+ 40 ha til Klasse II
18	Sølsted Mose	Brede, Visby, Abild	Lavmose	90	1,0	21	1937	+ 325 ha til Klasse II
20	Ellum Enge	Abild, Løgum- kloster	Lavmose	57	0,6	17	1937	
21	Nybo Mose	Løgum- kloster	Lavmose	20	1,8	29	1937	
24	Faurby Mose	Løgum- kloster	Lav- og Høj- mose	27	0,6	12	1937	
25	Assit Mose	Løgum- kloster	Lavmose	12	0,5	21	1937	
	At overføre			1613				

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
	Overført...			1613				
26	Alslev Mose	Løgum- kloster, Ø. Højst	Lavmose	208	0,5	16	1937	+ 20 ha til Klasse II
27	Alslev Enge	Bedsted, Ø. Højst	Lavmose	19	0,5	19	1937	+ 17 ha i Aabenraa Amt
28	Arndrup Enge	Bedsted, Rabsted, Ø. Højst	Lavmose	28	1,0	17	1937	+ 11 ha i Aabenraa Amt
29	Korup Enge	Rabsted	Lavmose	30	0,6	21	1937	
30	Rabsted Mose	Rabsted	Lavmose	48	0,8	20	1937	+ 20 ha til Klasse II
31	Abild Mose	Abild	Lavmose	21	1,0	17	1937	
32	Lundbæk Mose	Bylderup, Rabsted, Bjolderup	Lavmose	15	0,7	18	1937	
33	Fredstrup Mose	Bylderup	Lavmose	19	1,0	30	1937	
34	Duborg Mose	Bylderup	Lavmose	27	1,3	28	1937	
35	Ulvemose	Tinglev, Bjolderup, Uge	Lav- og Over- gangs- mose	35	1,4	21	1937	+ 194 ha til Klasse III og 471 ha i Aabenraa Amt
36	Tinglev Mose	Tinglev, Uge, Kliplev	Lavmose	135	1,3	17	1937	+ 96 ha til Klasse III og 235 ha i Aabenraa Amt
37	Egebæk Mose	Tinglev	Lavmose	62	0,6	12	1937	
38	Kragelund Mose	Tinglev, Bov	Lavmose	32	0,8	17	1937	+ 73 ha i Aabenraa Amt
39	Perbøl Enge	Tinglev, Kliplev	Lavmose	37	1,0	26	1937	+ 59 ha i Aabenraa Amt
40	Stoltelund Mose	Tinglev	Højmose	18	0,5	5	1937	
	Ialt...			2347				

Tønder Amt. Moser af Klasse II.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
3	Rejsby Mose	Højrup, Arrild, Tottlund	Lavmose	57	0,8	4	1937	+ 89 ha til Klasse III og 18 ha i Ha- derslev Amt
6	Skikkild Mose	Arrild	Lavmose	60	0,8	4	1937	
8	Øbjerg Mose	Arrild	Højmose	32	0,7	5	1937	
16	Kogsbøl Mose	Emmerslev, Brede	Høj- og Lavmose	317	0,8	8	1937	
17	Trøjborg Enge	Brede, Visby m. fl.	Lavmose	40	1,2	10	1937	+ 335 ha til Klasse I
18	Sølsted Mose	Brede, Visby, Abild	Højmose	325	1,5	10	1937	+ 90 ha til Klasse I
19	Holm Mose	Abild	Højmose	25	0,5	8	1937	
22	Tyvse Mose	Løgum- kloster, Abild	Højmose	110	1,1	5	1937	
26	Alslev Mose	Løgum- kloster, Ø. Højst	Høj- og Lavmose	20	0,5	9	1937	+ 208 ha til Klasse I
30	Rabsted Mose	Rabsted	Lavmose	20	1,4	10	1937	+ 48 ha til Klasse I
	Ialt . . .			1006				

Tønder Amt. Moser af Klasse III.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tørvedybde i Meter		Antal Tørv pr Ton	Indhold af Raatørv Tons	Aske- ind- hold i % Middel	Brænd- værdi i V. E		Un- der- søgt Aar	Anmærkning
					Største	Middel				Absolut	Nyttig		
2	Gonsager Mose	Vodder	Højmose	122	2,0	1,5	2700	220.000	4	4377	3993	1937	+ 54 ha til Klasse I
3	Rejsby Mose	Højrup, Arrild, Toftlund	Højmose	89	3,5	1,7	2700	182.000	4	4327	3944	1937	+ 57 ha til Klasse II og 18 ha i Haderslev Amt
4	Hønning Mose	Arrild	Højmose	185	3,8	2,0	2500	481.000	4	4201	3821	1937	
7	Kongens Mose	Arrild	Højmose	68	3,0	2,0	3000	147.000	3	4053	3665	1937	
23	Kongsmose	Løgum- kloster. Abild	Højmose	345	4,8	1,5	3000	560.000	4	3929	3540	1937	
35	Ulvemose	Tinglev, Uge, Bjolderup	Lav- og Over- gangs- mose	194	3,5	1,8	2500	554.000	8	3843	3473	1937	+ 35 ha til Klasse I og 471 ha i Aabenraa Amt
36	Tinglev Mose	Tinglev, Klipleve, Uge	Lav- og Højmose	96	3,1	1,6	2500	200.000	6	3885	3505	1937	+ 135 ha til Klasse I og 235 ha i Aabenraa Amt
	Ialt . . .			1099				2.344.000					

Moser i Haderslev Amt.

Undersøgelserne er udført i 1931 af Konsulent Th. Tøttrup.

Antallet af Moser paa over 5 ha udgør 31 med et samlet Areal paa 1547 ha, hvilket svarer til 1,15 pCt. af Amtets samlede Areal og 1,3 pCt. af Landbrugsarealet.

Der er under Arbejdet i Marken udtaget 342 Prøver af Tørven, Prøverne er alle undersøgt for Indhold af Aske og for en Dels Vedkommende tillige for Indhold af kulsur Kalk. Endvidere er foretaget Brændværdi- og Svovlbestemmelse i 16 Prøver fra forskellige større Mosearealer.

Efterfølgende tabellariske Oversigt viser Resultatet af den foretagne Klassificering af Moserne, og der er i Tabellen givet Oplysning om de enkelte Mosearealers Beliggenhed, Størrelse, Gennemsnitstørvedybde samt Middelaskeindhold. For Moserne af Klasse III er yderligere anført Tørvens Brændværdi samt Resultatet af en orienterende Beregning af Indholdet af Raatørv med 25 pCt. Vand. De i Tabellen opførte Løbe-Numre refererer til Numrene paa Oversigtskortet.

Til de i Planen for Undersøgelserne anførte fire Klasser af Mose er henført følgende Arealstørrelser:

Moser af Klasse I.....	867	ha	
» » » II.....	444	»	
» » » III.....	137	»	med 0,3 Mill. Tons Raatørv
« » » IV.....	99	»	
Ialt i <u>Haderslev Amt:</u>		1547	ha

Nærmere Oplysning om Ejendomsforhold, Overfladeforhold, Tørvemassens Beskaffenhed o. a. vedrørende de enkelte undersøgte Moser vil kunne faas ved Henvendelse til Hedeselskabet, Viborg.

Haderslev Amt er et af Landets mosefattige Amter, og Moser af Klasse II og III forekommer kun i begrænset Omfang. Som det ses af Kortet, findes disse til Tørvefremstilling egnede Moser overvejende i Egnen Sydøst og Sydvest for Over Jerstal.

Moserne af Klasse I anvendes saa godt som ikke til Tørvefremstilling.

I Moserne af Klasse II sker en ret stor Tilvirkning til lokal Udnyttelse.

Moserne af Klasse III. Til denne Gruppe hører *Kirkemose* og *Grime Mose* i Agerskov Sogn samt Del af *Abkjær Mose* i Vedsted Sogn. Det er Højmoser indeholdende en noget let Tørv. Brændværdien af Tørven er imidlertid god og Askeindholdet ringe, og der er derfor Muligheder for industriel Tørveudvinding i betydelig Udstræk-

Lyskopi - Zinktryk

**Aarhus Lys- &
Zinktrykanstalt**

Frederiksalldé 60, Aarhus

Skovle . Spader . Grebe

og alle lign. Redskaber med hosstaaende indr.
Varemærke „Himmelbjergtaarnet“ stemplet
i Staalet er **Landets bedste og dog letteste**
Fabrikat. — Leveres med fuld Garanti.

Lysbro Fabriker
ved Silkeborg

RIBE

**Brændekaminer
til Opvarmning
af flere Værelser**
Kappe af poleret
Staalplade og
Marmordækplade

FLERE STØRRELSER

HENVEND DEM TIL VORE FORHANDLERE ELLER TIL OS

1/3 RIBE JERNSTØBERI · RIBE

GRUNDLAGT 1848 · TLF. 261 (2 LINIER)

Teknisk Fælleskontor:
Dansk Træbeton Central,
Bruunshaab pr. Viborg.
Tlf. Viborg 941.

SKIVE
DISKONTOBANK

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

**HERNING
PUMPER**

for!

VAND & AJLE

3 STØRRELSER

STOR YDEEVNE

P. MORTENSEN, HERNING

Specialfabrik for
Pumper og Ajleredskaber
Telefon 257

Brug **RANDERS**
REB

CODAN
Gummistøvler

— de bedste, der
kan fremstilles —

Danatex Træfiberplader

Danatex Træfiberplader betyder Kvalitet.

AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K

A/S L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
AARHUS

Dansk Andels-Egeeksport

Kgl. Hofleverandør

er Producenternes
egen Forretning og
yder derfor disse
det fulde Udbytte.

Hovedkontor:

Akselborg,
København V.

SOPHUS BERENDSEN A/S

V. FARIMAGSGADE 41
KØBENHAVN V

KANNIKEGADE 18
AARHUS

ALT ENTREPRENØRMATERIEL

DAMP- OG DIESELLOKOMOTIVER
GRAVEMASKINER - TIPVOGNE - SPOR

LEVERANDØR TIL HEDESELSKABET

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygnings-
artikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linjer).
Aarhus.

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

Aktieselskabet

AARHUS PRIVATBANK

— stiftet 1871 —

Aarhus:
Hovedkontor.

København:
Nygade 1.

Aktiekapitalen & Reserver **ca. 17 Mill. Kr.**
hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

Transportable TØRVE-VÆRKER.

Vore nye, kombinerede Tørveælte-, -presse- og -formemaskiner, der muliggør en rationel Tørveproduktion paa simpel Maade og som anbefales og benyttes af anerkendte Tørvefabrikanter, fremstiller helt ensartede, stærke og hurtigtørrende Tørv af enhver Slags Tørvedynd. To à tre Mands Betjening, lille Anskaffelsespris.

A/S DE SMIDTSKE

Jernstøberier & Maskinværksteder, Aalborg.

Moser i Haderslev Amt

ning. I Grime Mose er da ogsaa fornylig anlagt et større Tørveværk.

Moserne af Klasse IV. Begge de under denne Klasse henførte Arealer, Del af *Abkjær* og *Rudebæk* Moser, der ejes af Staten, henlaa ved Undersøgelsen i det store og hele ubenyttet. Tørvemassen er begge Steder af meget let Beskaffenhed.

Haderslev Amt. Moser af Klasse I.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
2	Grønnebæk Mose . . .	Jels	Højmose	16	0,3	6	1931	
3	Agentoft Mose	Jels og Ø. Lindet	Højmose	20	0,3	11	1931	
4	Gammeleng	Rødning	Højmose	47	0,3	5	1931	
7	Sømose	Oksenvad	Højmose	17	0,3	3	1931	
8	Selskær Enge	Jegerup, Nustrup	Lavmose	66	1,5	14	1931	
10	Jegerup Enge	Jegerup	Lavmose	44	1,5	15	1931	
13	Valsbæk Mose	Nustrup, Skrydstrup, Bevtoft	Lavmose	129	0,5	27	1931	
20	Tammelskjær m. v. . . .	Agerskov, Bevtoft	Lavmose	196	1,0	12	1931	
27	Rudebæk Mose	Vedsted, Ø. Løgum	Lavmose	24	1,0	5	1931	+ 26 ha til Klasse IV og 15 ha i Aaben- raa Amt
28	Branderup Enge	Branderup, Nørre Løgum, Agerskov	Lavmose	160	0,9	22	1931	+ 110 ha i Tønder Amt
29	Bovlund Enge	Agerskov	Lavmose	111	0,8	22	1931	
30	Vellerup Eng	Agerskov	Lavmose	27	1,0	17	1931	
31	Hinderup Enge	Agerskov	Lavmose	10	0,8	29	1931	+ 5 ha i Aabenraa Amt
	Ialt . . .			867				

Haderslev Amt. Moser af Klasse II.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
1	Hjerting Mose	Hjerting	Højmose	15	1,0	3	1931	
5	Bastrup Mose	Jels, Vamdrup	Højmose	9	1,2	6	1922	+ 66 ha i Ribe Amt
6	Skibelund Mose	Nustrup	Højmose	25	0,8	2	1931	
9	Kraft Mose	Jegerup, Nustrup	Højmose	26	0,5	3	1931	
11	Kastvraa Mose	Stepping, Magstrup	Lav- og Højmose	48	1,0	12	1931	
12	Rejsby Mose	Toftlund	Lavmose	18	0,8	4	1937	+ 146 ha i Tønder Amt
14	Rubjerg Mose	Vedsted	Højmose	20	0,4	5	1931	
15	Øster og Vester Moser	Vedsted	Højmose	28	1,5	4	1931	
16	Sønder Mose	Tislund, Bevtoft	Højmose	61	0,5	4	1931	
17	Gammelskov Mose	Agerskov	Højmose	46	0,7	2	1931	
19	Bjørnskov Mose	Agerskov	Højmose	21	1,0	2	1931	
21	Søndereng	Bevtoft	Lavmose	49	1,0	12	1931	
23	Nørre Hjarup Mose-Vest	Vedsted	Høj- og Lavmose	11	0,9	6	1931	+ 81 ha i Aabenraa Amt
24	Nørre Hjarup Mose-Øst	Vedsted	Høj- og Lavmose	22	0,8	5	1931	+ 94 ha i Aabenraa Amt
26	Stengel Mose	Vedsted	Højmose	45	1,5	2	1931	
	Ialt			444				

Haderslev Amt. Moser af Klasse III.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tørvedybde i Meter		Antal Tørv pr. Ton	Indhold af Raatørv Tons	Aske- ind- hold i % Middel	Brænd- værdi i V. E.		Un- der- søgt Aar	Anmærkning
					Største	Middel				Absolut	Nyttig		
18	Kirkemose	Agerskov	Højmose	32	3,5	1,4	3000	48.000	2	3973	3586	1931	
22	Grime Mose	Agerskov	Høj- og Over- gangs- mose	35	4,0	2,5	3000	95.000	3	4078	3685	1931	
25	Abkjær Mose	Vedsted	Højmose	70	5,0	2,5	3000	190.000	3	3767	3378	1931	+ 73 ha til Klasse IV
	Ialt . . .			137				333 000					

Haderslev Amt. Moser af Klasse IV.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
27	Rudebæk Mose	Vedsted, Ø. Løgum	Højmose	26	2,0	5	1931	+ 24 ha til Klasse I og 15 ha i Aabenraa Amt
	Ialt . . .			99				

Moser i Aabenraa-Sønderborg Amt.

Undersøgelsen er udført 1931—32 af Konsulent Th. Tøttrup; i de senere Aar er foretaget enkelte supplerende Undersøgelser ved Assistent A. Krøigaard.

Antallet af undersøgte Moser i Aabenraa-Sønderborg Amt udgør 76 omfattende et samlet Areal paa 4262 ha. Der er herfra udtaget 580 Prøver af Tørven til Undersøgelse for Askeindhold, en Del tillige for Indhold af kulsur Kalk. Desuden er i 46 Prøver foretaget Bestemmelse af Brændværdi og Svovlindhold.

I efterfølgende Tabel er Moserne grupperet efter den i Henhold til Planen for Undersøgelserne foretagne Klassificering, og der er givet Oplysning om de undersøgte Arealers Beliggenhed, Størrelse, gennemsnitlige Tørvedybde og Askeindhold. For Moserne af Klasse III er yderligere anført største Tørvedybde, Tørvens Brændværdi samt Resultatet af en Beregning af Indholdet af Raatørv med 25 pCt. Fugtighed. De i Tabellen opførte Løbe-Numre refererer til Numrene paa Kortet.

Moser af Klasse I	1687	ha	
» » » II	723	»	
» » » III	1852	»	med 4 Mill. Tons Raatørv
<hr/>			
Ialt i Aabenraa-Sønderborg Amt: 4262 ha			

Det samlede Areal i Aabenraa-Sønderborg Amt udgør 123132 ha og Landbrugsarealet 103185 ha. Heraf udgør det undersøgte Moseareal henholdsvis 3,5 og 4,1 pCt.

Oplysninger for den enkelte Mose vedrørende Ejendomsforhold. Overfladeforhold, Tørvemassens Beskaffenhed m. v. kan faas ved Henvendelse til Hedeselskabet, Viborg.

De til Tørvefremstilling anvendelige Moser findes, som det ses af Oversigtskortet, hovedsagelig i Amtets midterste Del, medens der i den vestligste Del (Bedsted Sogn) samt paa Sundeved, Broager og Als fortrinsvis findes Moser af Klasse I.

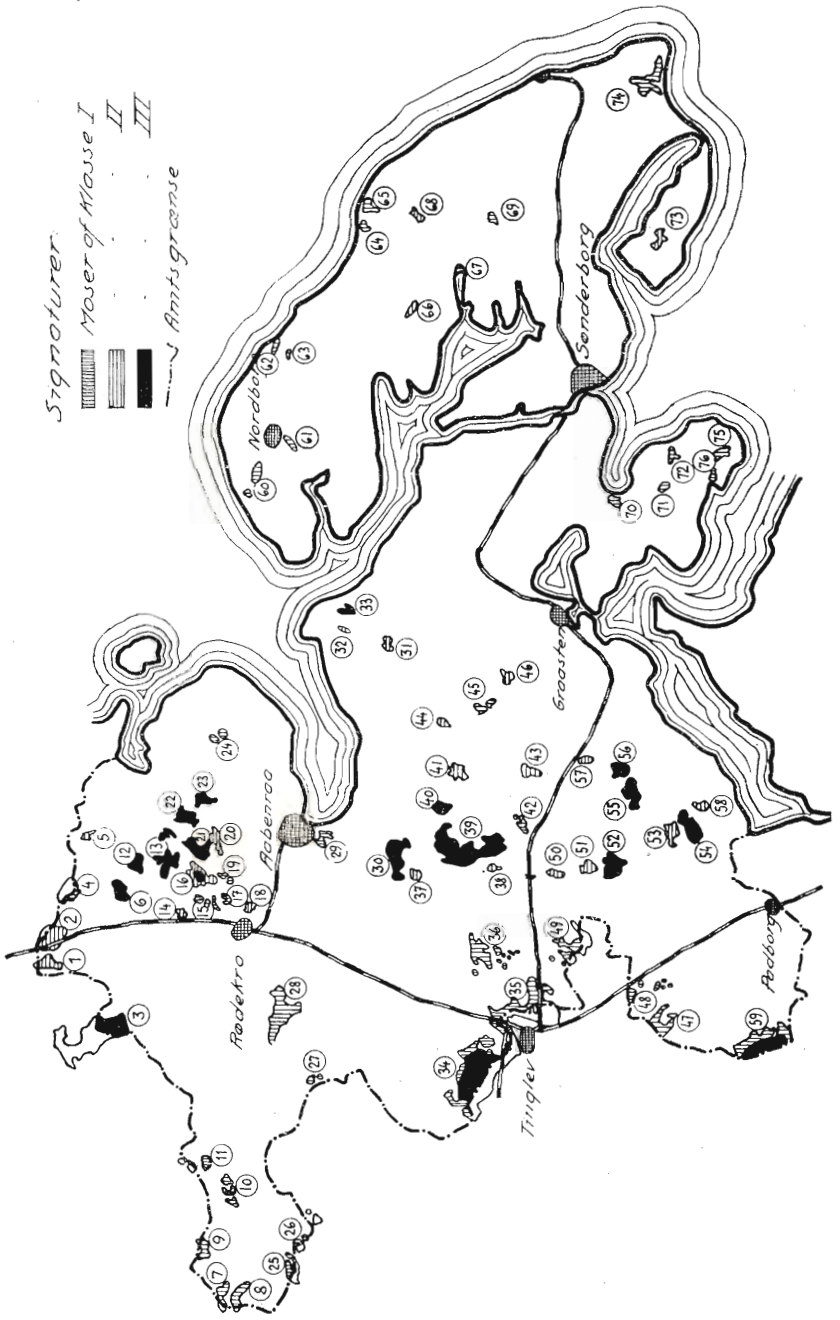
Moserne af Klasse I er næsten udelukkende Lavmoser. De indeholder ikke brugelig Brændtørv og anvendes overvejende som varige Græsgange.

Moserne af Klasse II er dels stærkt afgravede Højmoser, dels Lavmoser med relativt lavt Askeindhold. Disse Moser anvendes i vid Udstrækning til den lokale Forsyning med Tørv.

Moserne af Klasse III, hvoraf der findes forholdsvis store Arealer i Amtet, er hovedsagelig Højmoser, idet kun *Ulvemose* Nord for Ting-

(Fortsættes paa Side 56.)

Moser i Aabenraa-Sønderborg Amt.

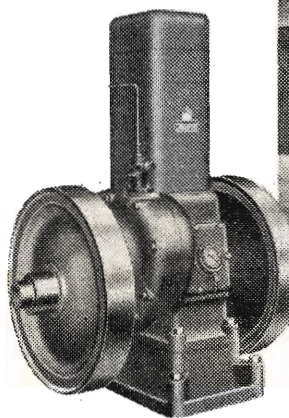

Sønderjyllands Kreditforening i Haderslev

yder Laan mod 1. Prioritets Ret i Land- og By-Ejendomme i de sønderjydske Landsdele.
Udlaan 31. Marts 1939: 178,415,654 Kr. . . . Reserver: 7,591,239 Kr.
Kasseobligationer af 3., 4., 5. og 6. Serie nyder ubetinget Rentegaranti af den danske Stat.
Amortisationstid i disse Serier højst 45 Aar.

DIESEL

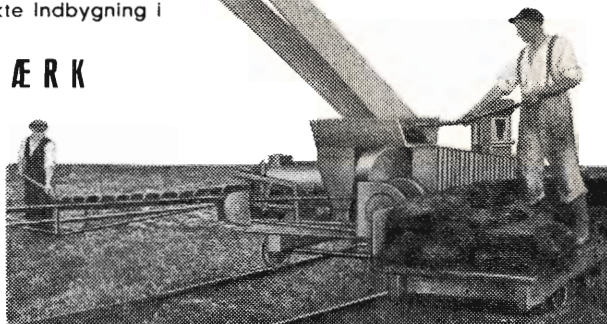
BUKH-DIESELMOTOR.

10 — 12 — 15 HK

for Remtræk eller direkte Indbygning i

TØRVEVÆRK

Billigste Drift
Let at passe
Let at starte

Motorfabriken BUKH A/s Kalundborg

Ingeniørkontor i København: Kongens Nytorv 8 . Telefon Central 12895

A/S FISKBÆK BRIKETFABRIK

BRUNKULSBRIKETER & RENHARPEDE BRUNKUL

Kontor: Aarhus
Aaboulevarden 7
Telefon: 5710

Fabrik: Fiskbæk
pr. Herborg
Telefon: Herborg 12

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning.

Paa Jorder med fint sandet Undergrund kan en Tilsanding af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

Alt i prima røde Drænrør.

Silkeborg, Herning og omliggende
Teglværkers Salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende Værker:

Silkeborg Teglværk.

Lysbro Teglværkers Eftfl.

De Forenede Teglværker,
Lysbro.

Vinderslevgaard Teglværk.

Paarup Teglværk.

Bjødstrup Teglværk.

Gjern Teglværk.

Give Dampteglværk.

Visgaard Teglværk.

Højriis Teglværk, Ikast.

De Forenede Midtjydske

Teglværker, Herning.

Ejstrup Teglværk.

HØJSLEV TEGLVÆRKER

leverer

PRIMA, RØDE DRAINRØR

i Størrelse fra 2 til 8 Tommer.

Indhent Tilbud.

Tlf. Højslev 3.

TJÆREBORG CEMENTSTØBERI

F. CHR. JENSEN

— Telefon 21 —

Imprægneret Cementrør efter Ingeniørforeningens Normer. — Monierrør i forskellige Dimensioner fra 50—125 cm. Forlang Tilbud.

RØDE DRÆNRØR TAGSTEN MURSTEN

Kählers Teglværk
Korsør

Røde

Drænrør

fra 2"—12" haves
altid paa Lager.
Forlang Tilbud.

„Sofienlund“ Teglværk.

Telefon 10 Ulstrup.

Petersværk Cementvareindustri

Telefon 1055 — Nørresundby

△ Betonrør efter dansk Ingeniørforenings Normer

Vibrede Monierrør — — Imprægnerede Rør

Masagama The

Theen med den fine Aroma

Det lodigste Læsestof

„Hjemmet“ er et Blad for hele Familien og indeholder Spidsartikel, underholdende Noveller, Artikler for Husmoderen, flere illustrerede Børnesider og m. a. Kort sagt: Lødig og fængslende Læsning.

finder De hver Uge

i Danmarks førende Ugeblad

HJEMMET

Aabenraa-Sønderborg Amt. Moser af Klasse I.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
4	Rudebæk Mose	Øster Løgum	Lavmose	15	1,0	10	1931	+ 50 ha i Haderslev Amt
7	Visbjerg Enge	Bedsted	Lavmose	36	0,8	17	1932	+ 4 ha i Tønder Amt
8	Gravlund Mose	Bedsted	Lavmose	64	0,8	25	1932	+ 6 ha i Tønder Amt
9	Vesterenge	Bedsted, Agerskov	Lavmose	36	1,0	26	1932	
10	Bedsted Enge	Bedsted	Lavmose	53	1,3	25	1932	
11	Hinderup Enge	Hellevad, Agerskov	Lavmose	5	0,8	29	1931	+ 10 ha i Haderslev Amt
15	Andholm Enge	Ø. Løgum, Rise	Lavmose	37	1,2	16	1931	
17	Brunde Mose	Rise	Høj- og Lavmose	14	1,0	12	1931	+ 14 ha til Klasse II
19	Rise-Hjarup Enge	Rise	Lavmose	13	1,0	23	1931	
24	Elberg Enge	Løjt	Lavmose	9	2,0	16	1931	
25	Alslev Enge	Bedsted, Ø Højst	Lavmose	17	0,5	16	1937	+ 19 ha i Tønder Amt
26	Arndrup Enge	Bedsted, Rabsted, Ø. Højst	Lavmose	11	1,0	17	1937	+ 28 ha i Tønder Amt
27	Kassø Mose	Hjordkær	Lavmose	7	0,8	23	1920	
28	Nørre Ønlev Mose	Egvad, Rise, Hjordkær	Lavmose	143	1,6	20	1932	
29	Slotsengen	Aabenraa	Lavmose	36	2,0	25	1931	
34	Ulvemose	Bjolderup, Uge	Lavmose	205	1,4	21	1937	+ 266 ha til Klasse III og 229 ha i Tønder Amt
35	Tinglev Mose	Kliplev, Uge	Lavmose	199	1,3	17	1937	+ 22 ha til Klasse II + 14 ha til Klasse III og 231 ha i Tønder Amt
36	Uge Mose	Uge	Lavmose	100	1,5	20	1932	
42	Søgaard Enge	Kliplev	Lavmose	31	2,5	12	1931	
45	Ladegaard Mose	Kværs	Lavmose	21	1,5	22	1932	
47	Kragelund Mose	Tinglev, Bov	Lavmose	73	0,8	17	1932	+ 32 ha i Tønder Amt
	At overføre			1125				

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
	Overført...			1125				
48	Biegaard Mose	Bov	Lav- og Over- gangs- mose	20	0,7	29	1932	
49	Perbøl Enge	Klipleve	Lavmose	59	1,0	26	1937	+ 37 ha i Tøn- der Amt
59	Frøslev Mose	Bov	Højmose	152	1,2	4	1932	+ 100 ha til Klasse III
60	Hopsø Enge	Nordborg	Lavmose	19	2,5	30	1932	
61	Gammeldam	Nordborg	Lavmose	8	4,0	33	1932	
62	Skovengen	Havnbjerg	Lavmose	9	3,0	18	1932	
63	Havnby Enge	Havnbjerg	Lavmose	6	3,0	16	1932	
64	Bosted Mose	Egen	Lavmose	21	2,8	21	1932	
65	Fjord Mose	Egen	Lavmose	34	3,0	28	1932	
67	Kettinge Enge	Egen	Lavmose	25	1,5	22	1932	
69	Miang Sø Mose	Ketting	Lavmose	7	1,0	27	1932	
70	Vemmingbund Mose ..	Broager	Lavmose	20	2,8	21	1932	
71	Dynt Mose	Broager	Lavmose	14	2,0	36	1932	
72	Mølleengen	Broager	Lavmose	12	1,8	27	1932	
74	Birket Pøl Mose	Lysabild	Lavmose	115	1,2	25	1932	
75	Skelde Mose	Broager	Lavmose	31	1,8	16	1932	
76	Vigsmose	Broager	Lavmose	10	1,3	21	1932	
	Ialt ...			1687				

Aabenraa-Sønderborg Amt. Moser af Klasse II.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
1	Nørre Hjarup Mose — Vest	Ø. Løgum	Høj- og Lavmose	81	0,9	6	1931	+ 11 ha i Haderslev Amt
2	Nørre Hjarup Mose — Øst	Ø. Løgum	Høj- og Lavmose	94	0,8	5	1931	+ 22 ha i Haderslev Amt
5	Askemose	Ø. Løgum	Høj- og Lavmose	16	2,0	4	1937	
14	Faarhus Mose	Ø. Løgum	Højmose	7	0,8	8	1931	
16	Lerskov Højmose	Ø. Løgum, Rise	Lav- og Højmose	80	1,5	9	1931	+ 40 ha til Klasse III
	At overføre...			278				

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tør- ve- dybde i Meter Middel	Aske- ind- hold i % Middel	Un- der- søgt Aar	Anmærkning
	Overført . . .			278				
17	Brunde Mose	Rise	Høj- og Lavmose	14	1,5	6	1931	+ 14 ha til Klasse I
18	Rise Mose	Rise	Højmose	14	1,0	6	1931	
20	Dammose	Rise, Løjt	Over- gangs- eller Lavmose	50	1,0	10	1931	
31	Brødekær	Varnæs	Lavmose	15	3,0	12	1932	
32	Varnæs Mose	Varnæs	Lavmose	10	2,3	13	1932	
35	Tinglev Mose	Uge, Tinglev, Kliplev	Lavmose	22	1,0	10	1937	+ 199 ha til Klasse I + 14 ha til Klasse III og 231 ha i Tønder Amt
37	Revl Mose	Ensted	Over- gangs- mose	30	2,8	14	1931	
38	Aartoft Mose	Kliplev	Højmose	27	1,0	5	1931	
41	Felsted Mose	Felsted	Højmose	41	1,5	7	1920	
43	Søgaard Mose	Kliplev, Kværs	Højmose	22	0,5	6	1932	
44	Tumbøl Mose	Felsted	Lavmose	16	0,3	16	1932	
46	Grøngrøft Mose	Felsted	Over- gangs- mose	23	1,0	6	1932	
50	Stenkiste Mose	Kliplev, Holbøl	Højmose	21	0,8	5	1931	
51	Gejlaamark Mose	Holbøl	Højmose	21	1,0	7	1931	
53	Kidskelund Mose	Bov	Højmose	37	1,5	4	1931	
57	Sønder Mose	Kværs, Holbøl	Højmose	17	1,0	3	1931	
58	Gammel Mose	Bov	Høj- og Lavmose	18	0,3	9	1931	
66	Guderup Enge	Egen	Lavmose	14	1,3	13	1932	
68	Hundslev Mose	Notmark	Lavmose	7	4,0	17	1932	
73	Hartsø Mose	Kegnæs	Lavmose	26	0,8	14	1932	
	Ialt . . .			723				

Aabenraa-Sønderborg Amt.

Løbe Nr.	Mosens Navn	Sogn	Mose- type	Areal ha	Tørvedybde i Meter	
					Største	Middel
3	Horsbyg Mose	Egvad	Højmose	114	2,2	1,4
6	Kukkehus Mose	Ø. Løgum	Høj- og Over- gangs- mose	39	3,0	2,0
12	Øster Løgum Mose . . .	Ø. Løgum	Højmose	67	3,5	1,4
13	Lerskov Mose	Ø. Løgum	Højmose	130	3,0	1,5
16	Lerskov Højmose	Ø. Løgum, Rise	Højmose	40	5,0	2,0
21	Rolands Mose	Rise, Løjt, Ø. Løgum	Højmose	116	6,5	2,5
22	Bodum Mose	Løjt	Højmose	60	4,5	1,5
23	Visø Mose	Løjt	Højmose	43	3,5	1,7
30	Ensted Mose	Ensted	Høj- og Lavmose	136	5,0	2,0
33	Stangled Mose	Varnæs	Høj- og Over- gangs- mose	38	3,6	2,0
34	Ulvemose	Bjolderup	Lav- og Over- gangs- mose	266	3,5	1,8
35	Tinglev Mose	Uge	Lavmose	14	3,1	1,6
39	Kliplev Mose	Ensted, Kliplev	Høj- og Lavmose	312	4,3	2,5
40	Spangtoft Mose	Ensted	Høj- og Lavmose	27	5,0	2,5
52	Vilsbæk Mose	Holbøl	Højmose	78	2,7	1,5
54	Store Mose	Holbøl, Bov	Højmose	111	3,7	1,5
55	Holbøl Mose	Holbøl	Højmose	102	3,5	2,0
56	Røde Mose	Holbøl	Høj- og Lavmose	59	4,0	1,5
59	Frøslev Mose	Bov	Højmose	100	2,5	1,2
	Ialt			1852		

Moser af Klasse III

Antal Tørv pr. Ton	Indhold af Raatørv Tons	Askeindhold i % Middel	Brændværdi i V. E.		Under-søgt Aar	Anmærkning
			Absolut	Nyttig		
3000	173.000	4	4013	3621	1931	
2600	97.000	3	3825	3446	1931	
2800	108.000	3	3765	3395	1931	
3000	211.000	3	3925	3540	1931	
3000	86.000	2	4035	3643	1931	+ 80 ha til Klasse II
3000	314.000	9	3859	3472	1931	
2700	108 000	6	3875	3492	1931	
2800	85.000	6	4135	3745	1931	
2800	315.000	10	3934	3549	1931	
2500	98.000	4	4093	3713	1932	
2500	622.000	8	3843	3473	1937	+ 205 ha til Klasse I og 229 ha i Tønder Amt
2500	29.000	6	3885	3505	1937	+199 ha til Klasse I + 22 ha til Klasse II og 231 ha i Tønder Amt
2800	905.000	5	3893	3503	1931	
3000	73.000	6	4055	3667	1931	
3000	126.000	7	3945	3553	1931	
2800	193.000	5	4060	3669	1931	
3000	221.000	7	4015	3633	1931	
3000	95.000	5	3861	3480	1931	
2600	150.000	4	4323	3938	1932	+ 152 ha til Klasse I
	4.009.000					

(Fortsat fra Side 49.)

lev er Lavmose eller Overgangsmose. De er gennemgaaende af fortrinlig Beskaffenhed og indeholder Raamateriale til Fremstilling af omved 4 Mill. Tons lufttørre Tørv.

De betydeligste Arealer er foruden nævnte Ulvemose, *Kliplev Mose* Nord for Kliplev, *Ensted Mose* Nord for Ensted og *Rolandsmose* mellem Løjt og Øster Løgum. I sidstnævnte Mose samt i *Lerskov Højmose* opgives ret store Arealer, der ejes af Staten, at være reserveret Elektricitetsforsyningen.

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring af Genplantningsværdien for Naaletræsplantager overalt i Danmark. Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSKE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4, AARHUS TELEFON NR. 1300

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telf. 1400 (3 Linier)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid:

Kl. 9—2 og Kl. 5—6

Traktorpløjning og Knivharvning.

af Hede, Mose og Eng udføres efter Aftale til enhver Tid billigt og godt. Reference: Hedeselskabet og Hedebruget.

Vilhelm Jørgensen,
Randrup pr. Viborg.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid:
9—2 og 5—6

Telefon: 1500
(5 Linier)

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

Mergel

H. Theut

Viborg

Telefon 863

A/s Varde Staalværk, Varde.

1. Kl. Staalstøbegods til Tipvognshjul, Bremsklodser og andet Entreprenørmateriel. —

Ildbestandigt „Vardan“. — Manganstaal.

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

i Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i Jægerhytten

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 532—1064.
Elektriske Anlæg - Vandværks-
anlæg. Telefon 174—274.

SHELL

H. BAY
VIBORG

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF.

SPHAGNUM

Brug Tørvemuld

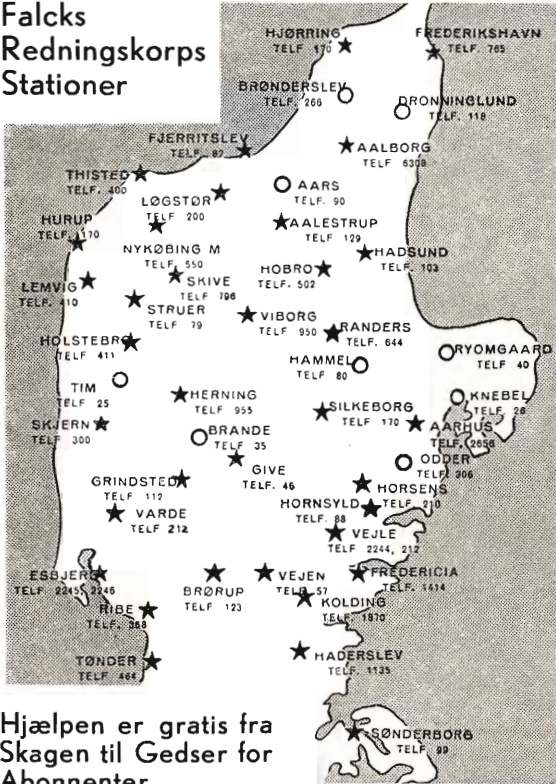
til Jordforbedring i Haver og Planteskoler.
Tørvemuld tilføjer Jorden Muldstoffer, saa Jorden bliver porøs og varm. Ved **Dræning** anvender man med Fordel **Tørvestrøelse** fra

STORE VILDMOSES TØRVEINDUSTRI A/S

Telefon Nørhalne 15

Sulsted St.

Falcks Redningskorps Stationer

Hjælpen er gratis fra Skagen til Gedser for Abonnenter

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Kaas-Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telefon 4227 - 4238

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11.

MATHIESEN'S PLANTESKOLE
• KORSØR •

PRISTORTEGNEELSE
FRANCO

FRUGTTÆRER **ROSER** • FRUGTBUSKE
Sirbuske • Sirtæer • Allétræer m.m.
garanteret fejlfri Vare.
tilltrukken paa aaben Markuden Lz.

SIN

Livsforsikring
Livrenteforsikring
Ulykkesforsikring
Ansvarsforsikring
Hospitalforsikring
Grundejerforsikring
Automobillforsikring

tegner man i

NORDISK

Livsforsikrings-A/S af 1897 ■ Ulykkesforsikrings-A/S af 1898

Hovedkontorer:
St. Kongensgade 128 — Grønningen 17, København K.
Telefon 2860

Indhent Tilbud!

Alfa MARGARINE

med det høje
Brændpunkt

steger bedst

Sydvestjyske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

Ølgod

Telefon 58

Røde - 1½" — 12" - Drænrør.

Tilkøres overalt paa Sjælland.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
Vesterbrogade 12 — København V. — Central 282.

Drænrør.

Røde Drænrør fra 2" — 8" altid paa Lager. Forlang Tilbud.

1/8 Aalborg Teglværker.
Vesterbro 58. Telf. 24 & 305.

- RØDE DRÆNRØR -

Vore anerkendte
føres altid paa Lager fra 2" til 8".
Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.
Telefon 187.

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard
Telefon 921

Normrør

med Garantimærket

Imprægnering

— Brøndrør —

Ellidshøj Kridt- og Kalkværker

ved Chr. Sørensen.

Telefon 4. **Ellidshøj St.** Telefon 4.

Fabrikation af prima Jordbrugskalk (90 %), pulveriseret og upulveriseret, samt Foderkridtmel til billigste Dagsptiser.

Foreninger indrømmes Rabat.

Hornbæk Cementvare- og Mørtelfabrik

Marius Ødum
Telefon 400 Randers

Kan -mærkede

Varer føres

Største Lager

Bedste Kvalitet

Forlang Tilbud

J. C. HALVORSEN

Kroghsgades Cementstøberi
AARHUS

Kontor: Dannebrogsgade 20
Telf. 5019—5020

Imprægneret Cementrør, anerk. af
Autoriteterne som fuldstændig
Erstatning for glass. Lerrør.
Monierrør. Maskinstampede
Rør. Brøndringe.
Dagens billigste Pris.
— — Forlang Tilbud. — —

Bjerringbro Cementvarefabrik

ved Th. Petersen

Telf. 111, Bjerringbro

Alle -mærkede Rør
Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort Lager
Altid leveringsdygtig

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter.

A/S Hvorslev Teglværk

pr. Ulstrup.

Telefon 67 Ulstrup.

RESENBRO CEMENTSTØBERI

v/ M. J. MATHIASSEN
Telefon 34

Prima Betonrør efter dansk
Ingeniørforenings Normer Mrk.

 i alle gangbare Dimen-
sioner fra 4" til 24" saavel
med som uden Muffe.

Monierrør, Brønde og Kegler.
— FORLANG TILBUD. —

Nivaagaards Teglværk.

Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". — **Lerrør** med
og uden Muffe fra 6" til 15"

— Forlang Tilbud. —

Midtjyske Teglværkers Salgskontor

Drænrør - Mursten - Tagsten - Radialsten

Telefon 1330

Viborg

Jernbanegade 12

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS-
FORENINGER OG HEDESELSKABET

Johannes Rain & Søn

SKOVFRØKONTORET

København-Valby

Alt i Forstplanter,

Skovfrø, Grundstammer,
Frugttræer, Roser,
Sirbuske m. m.
Prislister franko paa Forlangende.

VEJLE AMTS PLANTESKOLE
& TH. FROST'S SKOVFRØHANDEL - BØRKOP

Spejlborgs Planteskole

Brønderslev
Telefon 382

Skov-,
Læ- og
Hækplanter

Brostrøms
Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
Planter for Have,
Mark og Skov -

Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal

Forlang Tilbud
Vi garanterer Kvaliteten

Hulkjærhus
Planteskole

Rødkjærsbro
Telefon Ans 25

Planter til
Skove
Læhegn
Haver

Vi er Købere til

større og mindre Partier af
2/2, 2/1, 2/0 NAALETRÆER
Tilbud imødeses gerne

Skærbæk Planteskole
Telefon 51 og 131

Frøavlscenret Hunsballe

Holstebro
Telefon 533

Frøavl
og Frøhandel

P. KRUSES
PLANTESKOLE

- MUNDELSTRUP -
Telefon Tilst Nr. 7

Skovplanter
Haveplanter

Forlang Prislister eller Tilbud

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)
— Grundlagt 1887 —
KOLDING
Telefon 43

A/S Skive Markfrøkontor
Grundlagt 1896
Telf. 94 Skive
Frøavl Frøhandel

PALUDANS
PLANTESKOLE

— KLARSKOV —
130 Tdr. Land.

Skovplanter,
Hæk- og Høgnplanter,
Allétræer,
10 Millioner Prikleplanter.

Forlang Prislister.

TELEFON KLARSKOV NR. 9.

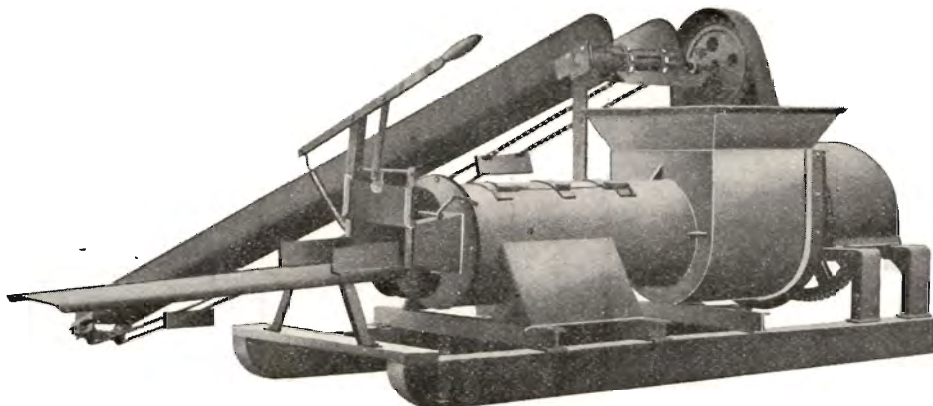

Esbjerg Jernstøberi og Maskinfabrik

Telefoner 31 - 2531.

Jensen & Olsen A/S

Esbjerg

I. J. Tørvepresseren

er et Resultat af flere Aars forudgaaende praktiske Forsøg, saaledes at vi tør garantere, at Tørvepresseren, fremstillet helt i Jern og Staal, som den fremtræder i Dag, kan behandle alt egnet Dynd til en virkelig effektiv Handelsvare. I. J. Tørvepresseren med 5 Meter lang Elevator kræver til almindeligt Dynd kun 6 H.K. og normalt kun to Mands Betjening for at kunne producere ca. 3500 Tørv pr. Time.

Pris 1200 Kr. uden Elevator.

1700 Kr. med Elevator.

Eneforhandling af vore Tørvepressere er for Jylland, derunder Sønderjylland, overdraget til:

Hr. JOHS. LEEGAARD,

Randrup Mølle pr. Viborg - Telefon Vinkel Nr. 31.

Hedeselskabets flyvende Korps

udfører Udrensning, Hugst og Salg og sælger til enhver Tid

Brænde, Kassetræ, Træuldstræ, Hegnspæle og Smaatømmer

Prøver af Trækul (alle Sorteringer) sendes franco til Forhandlere

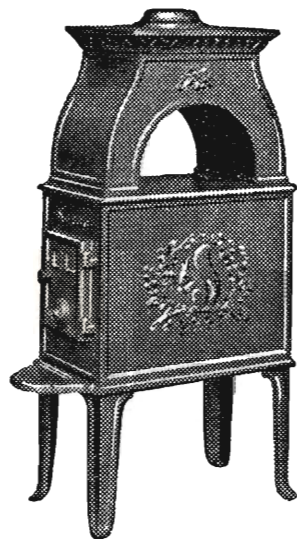
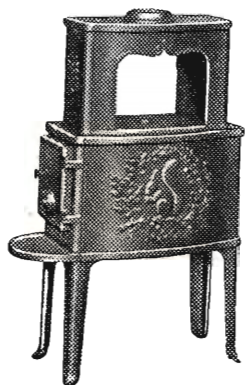
Adresse:

Telefon 1340

Hedeselskabet - Viborg

MORSØ BRÆNDEOVNE

kan leveres i 12 forskellige Størrelser
og Udførelser

Nyhed:

MORSØ BRÆNDEKAMINER

specielt indrettet for
Brændefyring

6 forskellige Størrelser og
Udførelser

MORSØ STØBEGODS

A/S N. A. CHRISTENSEN & CO., NYKØBING MORS

Redaktion: Afdelingsleder N. Basse og Direktør, Skovrider C. E. Flensborg, Viborg.
Carlo Mortensens Bogtrykkeri. Viborg.

